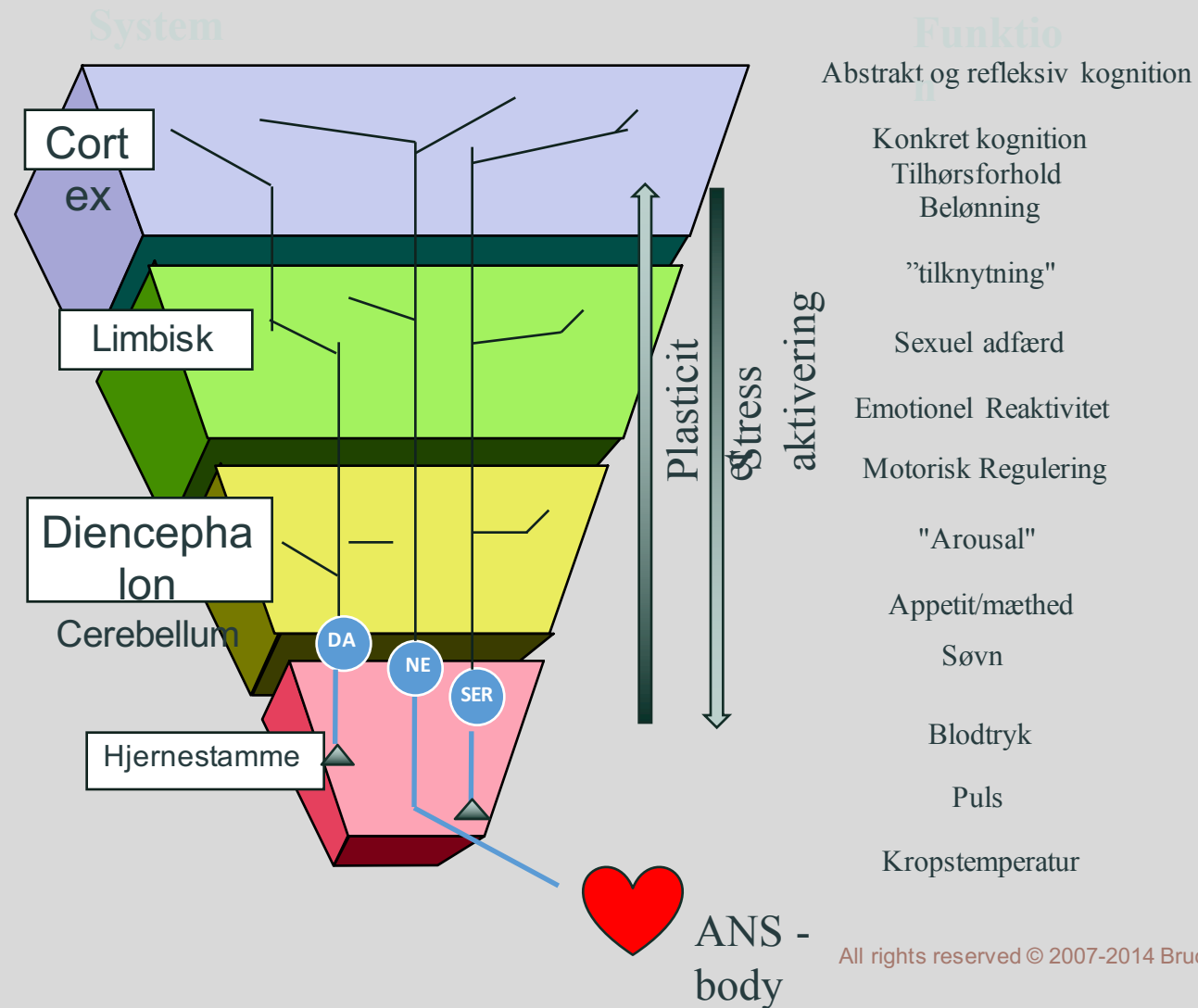

Psykolog Knud Hellborn

- Deltids ansat PPR, Halsnæs Kommune
- Systemisk – Narrativ metode og terapi
- Neuroaffektiv Udviklingspsykologi
- Theraplay
- Medeudvikler af Emotional Development Scale
- NUSSA – udviklings- og legebaseret børnegrupperprogram for 3 – 12 årige børn.
- NMT, Child Trauma Academy v/Bruce Perry

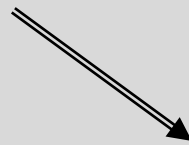
What works for whom?

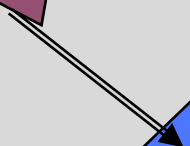
Traumer

- Traumer sidder ikke i oplevelsen - det sidder i nervesystemet
- Traume er den måde et nervesystem har tilpasset sig en situation
- Hvornår – hyppighed
- Beskyttende faktorer – relationelle buffere – tryk base (tilknytning)

**Traumatisk
oplevelse**

**Forlænget
Alarm
Reaktion**

**Ændrede
Neurale
Systemer**

Arousal kontinuum

”Tilstandsafhængighed”

”Skala for passende tilpasning”

Skala for passende tilpasning

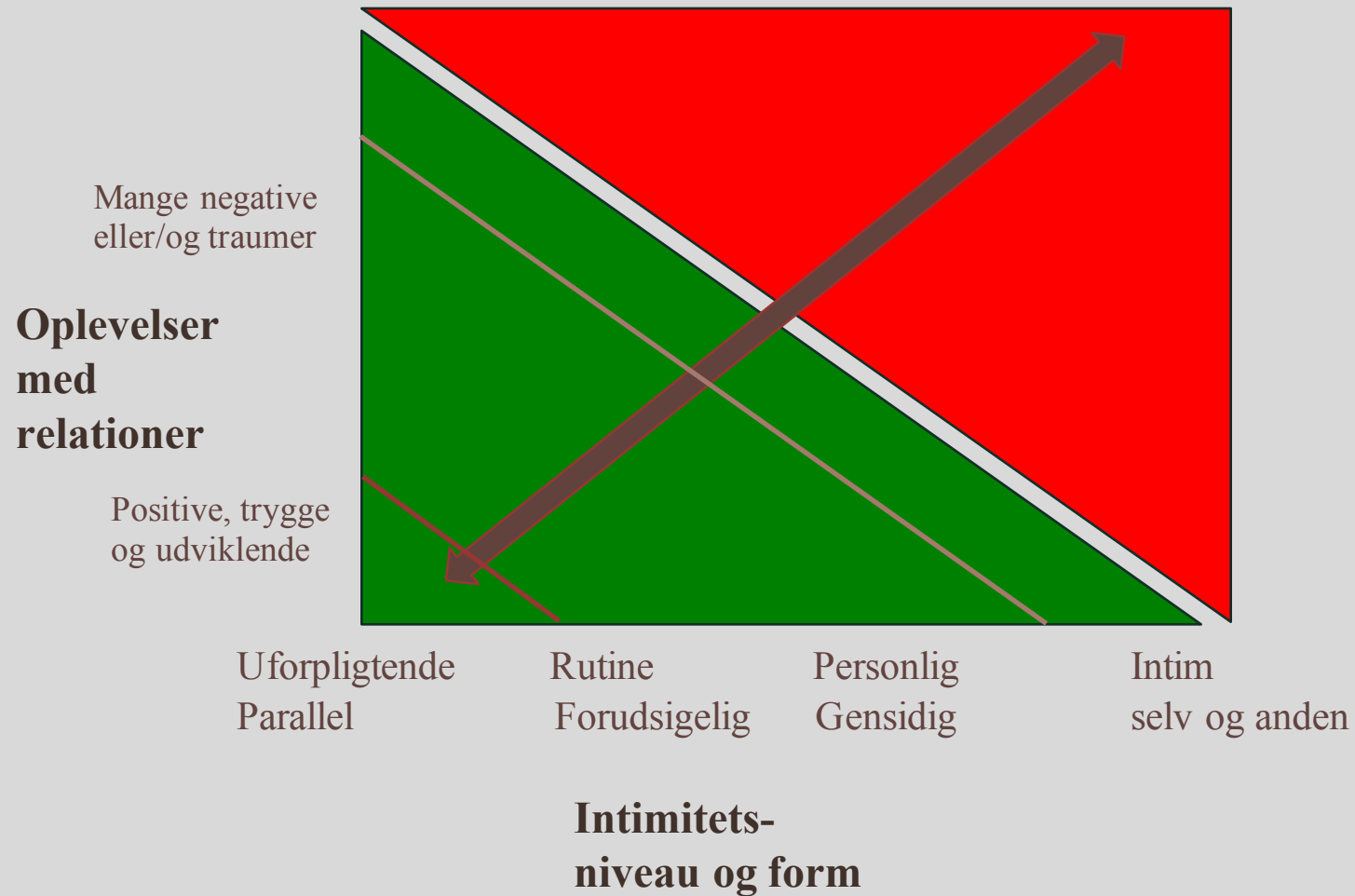
Primær og sekundære regulerende hjerne-områder	NEO-CORTEX cortex	CORTEX Limbiske system	LIMBISKE SYSTEM Mellem-hjernen	MELLEM-HJERNEN Hjerne Stammen	HJERNE-STAMMEN Autonome system
Indre tilstand	ROLIG	OPMÆRKSOM	SCANNING ALARM	FRYGT	PANIK/RÆDSEL
Tids fornemmelse	Udvidet Fremtid	Dage Timer	Timer Minutter	Minutter Sekunder	Tab af tids fornemmelse
Kognitiv stil "logik"	Abstrakt Refleksion	Konkret problemløsning	Emotionel Relationel	Reaktiv instinkt	Reflektorisk Refleks

2 systemer der klarer situationen...

Hyper-arousal skala	Hvile	Opmærksom Vagtsomhed	Modstand Gråd	Udfordrer Raseri Trods	Aggression
Dissociativ Skala	Hvile	Undgåelse Forebyggelse	Føjelighed Underkastelse	Dissociation Rokke- bevægelser	Besvimelse
Belønning	Værdier Holdninger "Det rigtige"	Relation(er)	Sød, fed, salt mad/drikke, sex, misbrug, selvskade	Frigørelse fra stressor Lindring	Rokke Selvstimuli

Intimitetsbarriere

- og intimitetssensitivitet

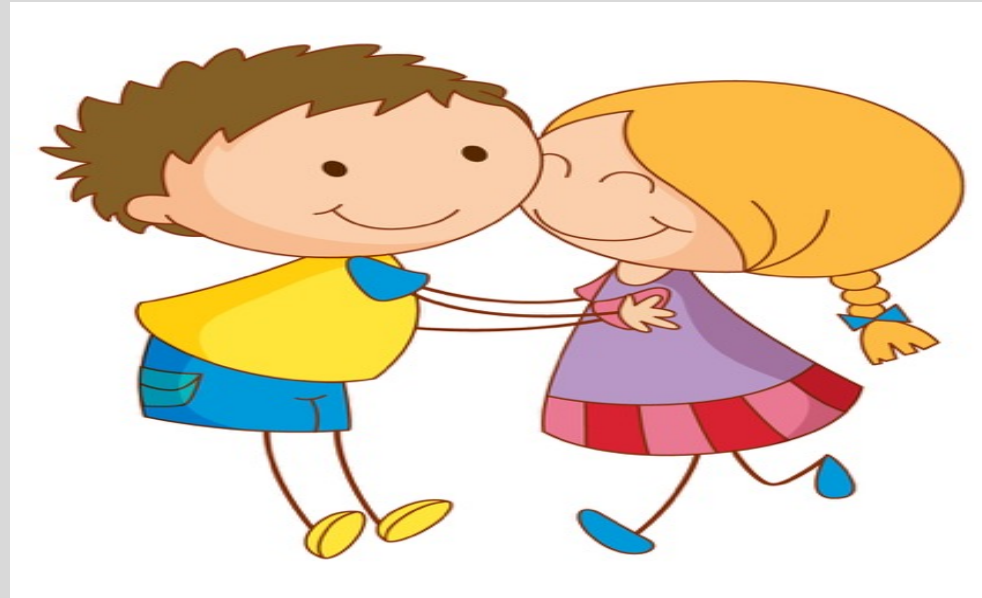

”Children don’t want to work with cognitive issues. They want to have fun”

Jukka Mäkela

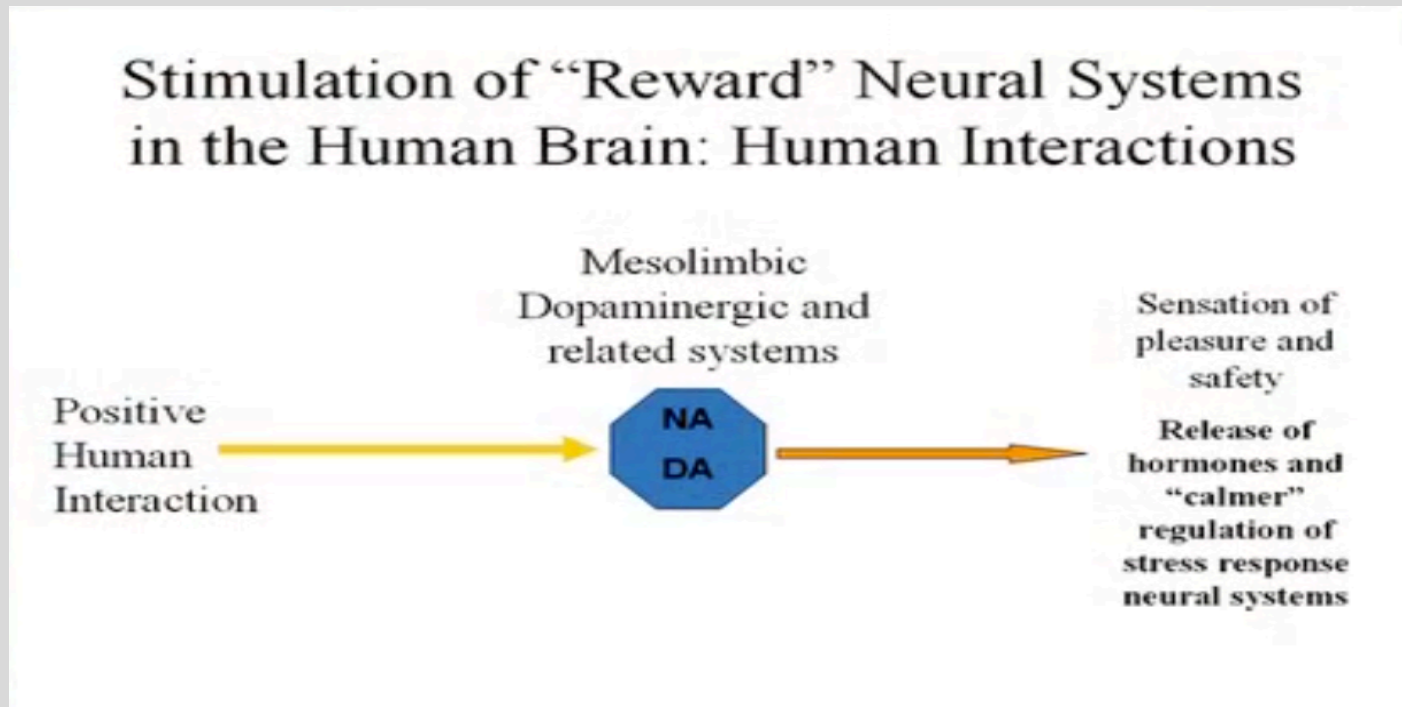
Relationens og legens betydning

- Alle kompetencer udvikles i en social kontekst Vygotski
- Kompetencer udvikles i en relationel kontekst

Belønningssystemet

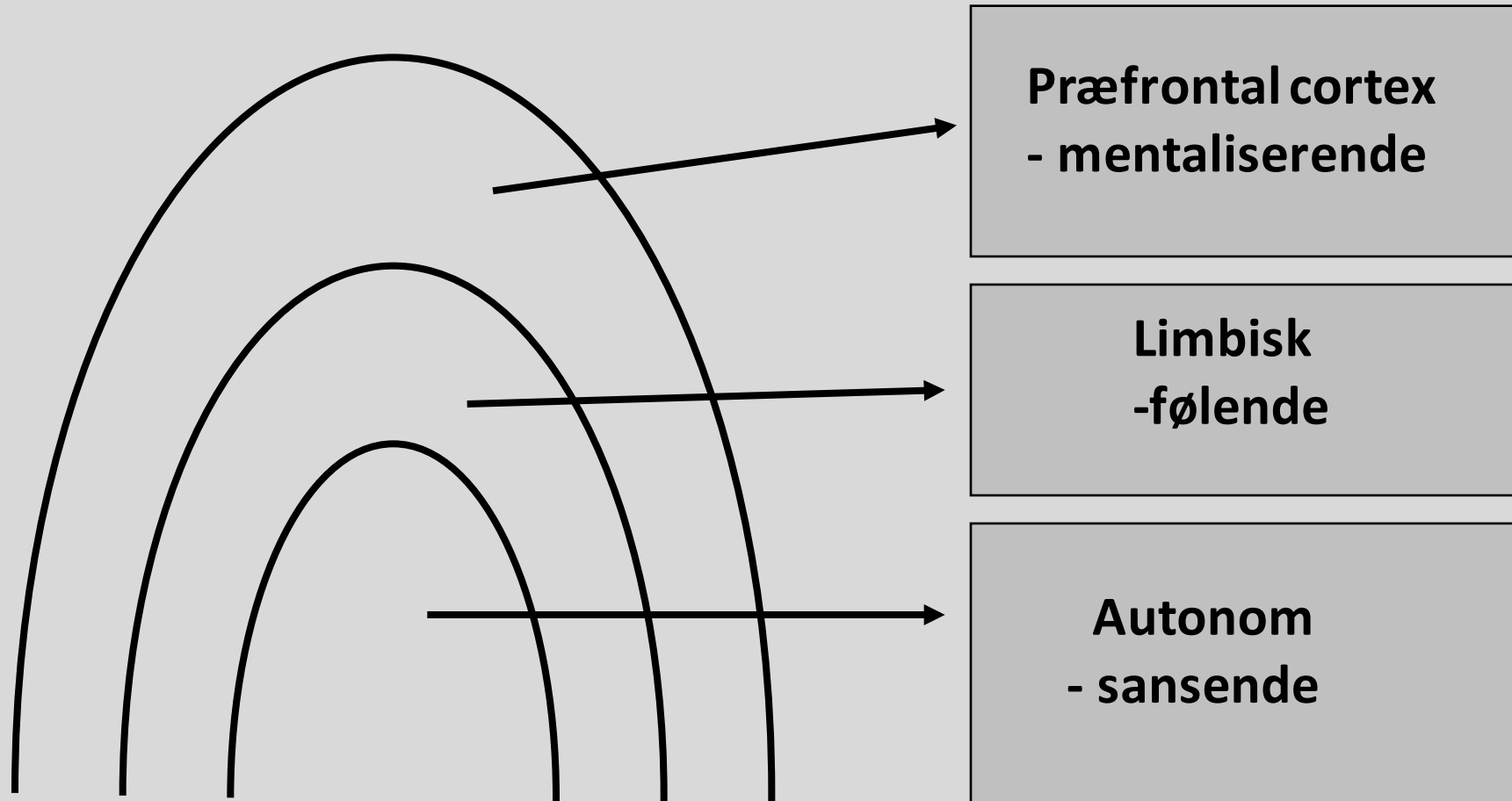
- Fravær af interaktioner kan være fravær af belønning, et barn der ikke får følelse af belønning fra andre msk vil opsøge det andre steder

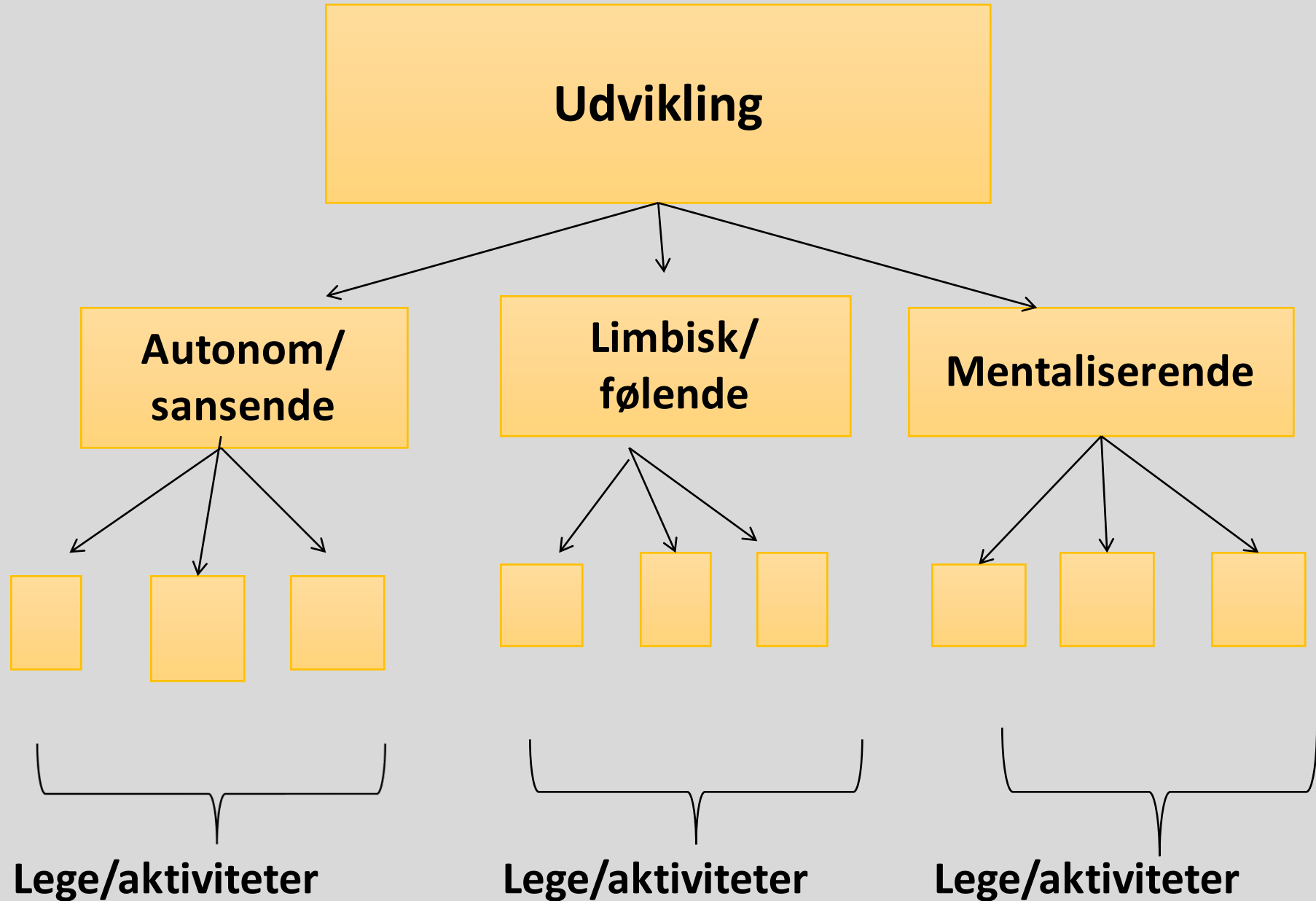

Windows of opportunity

Den treenige hjerne

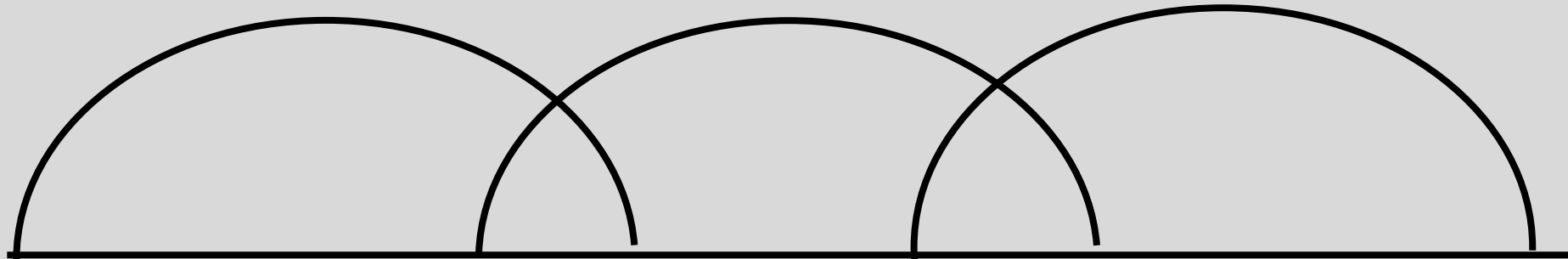

Nærmeste udviklingszone Vygotski

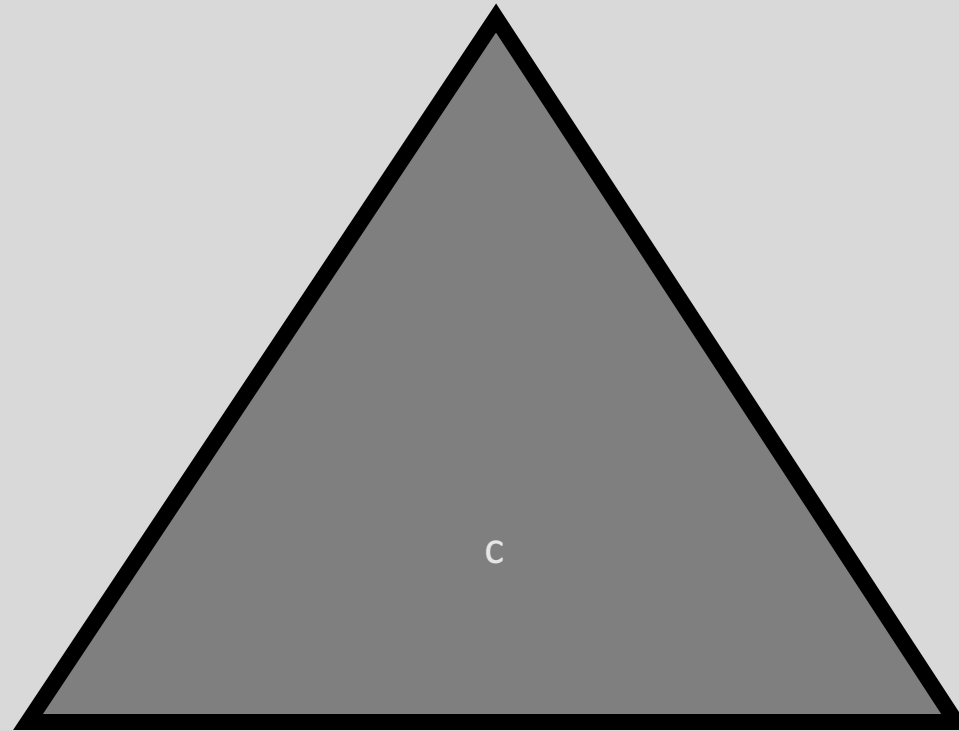
Barnets mestringsområde

Barnets nærmeste
udviklingszone

Uden for barnets
mestringsmuligheder

Teoretisk forståelse

Selv agens

**Metode/
redskaber**

Autonomt niveau

- Rytmer og tryghed
- Opmærksomhed
- Imitation
- Synkronisering
- Arousal gennem auditive, visuelle stimuli
- Berøring.

Spejlneuroner

De blev først fundet i præmotorisk cortex, men er nu også opdaget i områderne: insula, den forreste del af gyrus cinguli i det limbiske system samt STS (sulcus temporalis superior)

Rizzolatti et al.

Oxytocin

- Tilknytningshormon
- Kærlighedshormon
- Venskabshormon
- Beroliger det autonome nervesystem

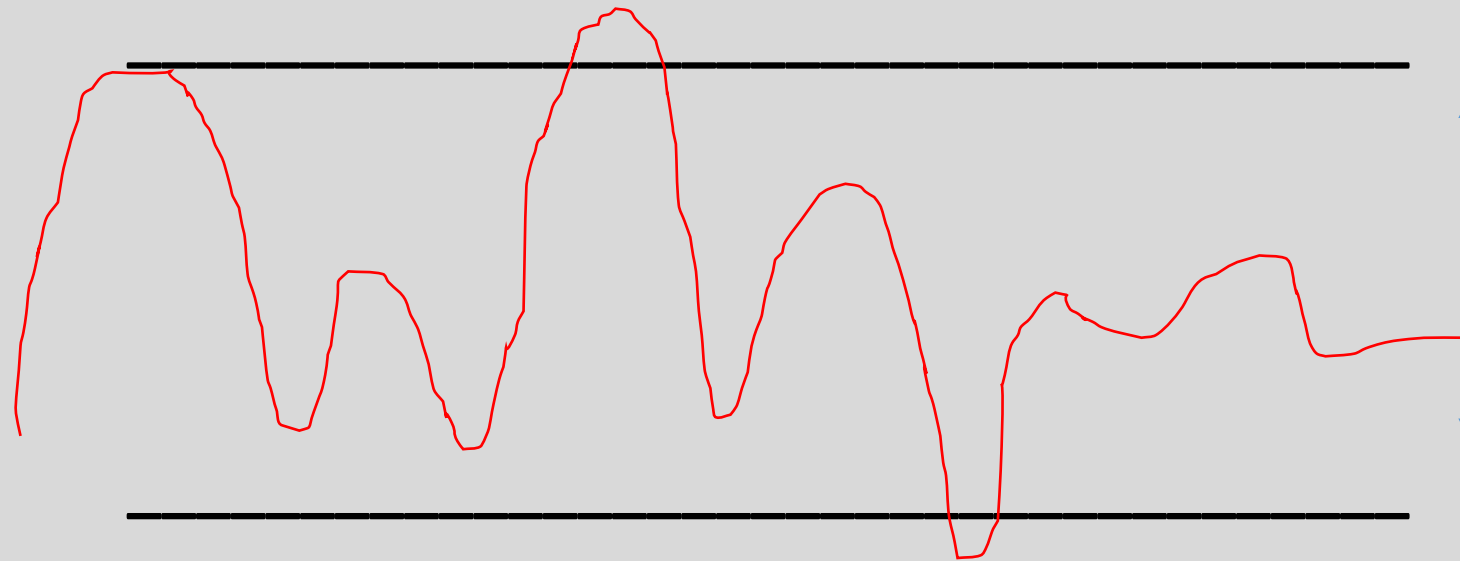

Den autonome og sansende hjerne

Arousalregulering

Det sympatiske nervesystem

Hyperarousal

Tolerancetærskel

Det parasympatiske nervesystem

Hypoarousal

Svingningen mellem sympatisk aktivitet
og parasympatisk øger individets
responsevne, regenerationsevne og
stresshåndtering

Susan Hart (2006a,2006b).

Det sikre sted

- **Formål:**
- Formålet er at skabe et trygt sted for børnene. Det trygge sted kan opbygges som en indre oplevelse gennem tryghedsskabende aktiviteter og beskyttende styring fra de voksne.

Nysgerrighed, opmærksomhed og have det sjovt

- **Formål:**
- Formålet er at vække børnenes iboende evne til nysgerrighed og opmærksomhed. Nysgerrighed og opmærksomhed skaber grundlag for al senere læring.
- Lege/aktiviteter: "Ballon tennis" "Sæbebobbel tennis"
- Balloner imellem sig" "Banke-bøf", Hoppe over bold", "Kispus", "Puste fjer", "Sæbebobler", "Bolde med forskellig hårdhed – sendes den ene eller den anden vej"

Synkronisering og spejling

- **Formål:** Formålet er at få en oplevelse af samhørighed gennem rytmiske og synkroniserede samspil.
- *Lege/aktiviteter: Imitation, Sange, Rytmer, Stomp, "Kopier en lyd", "Rulle til højre og venstre sammen", "Gå ture", "Boldspil" "Spejling" "Ballon balance – ballon mellem sig"*

Arousalregulering:

- **Formål:** formålet er at hjælpe børnene med at kunne regulere deres arousalniveau gennem synkroniserede og spejlende lege og aktiviteter.
- Lege/aktiviteter: "Kold varm kartoffel", "Motorbåd", "Vejrudsigt", Stærk og "slap", Snurre rundt" "Tumlelege", "Vugge i et tæppe", "Slå i avis" - Kast i kurv"
- "Balance på puder, hop ned" "Frø-spytte-konkurrence"

Limbisk/følende

Kategorialfølelser – mimik

Protokonversationer

Opmærksomhed på selv og

- Anden

Samarbejde

Opmærksomhed på sig selv, andre og fællesskabet

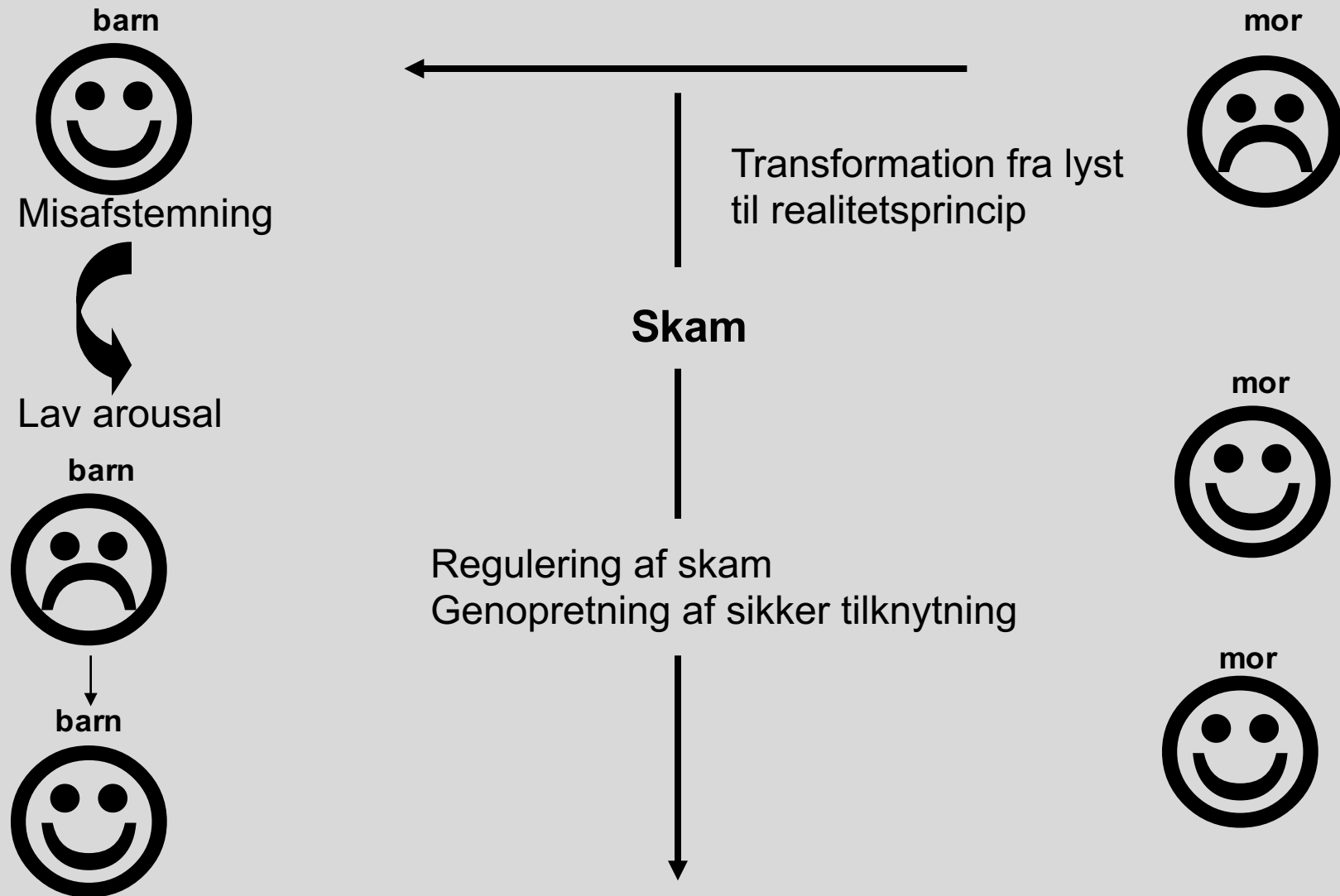
-
- **Formål:** At udvikle børnenes evne til at veksle mellem opmærksomhed på sig selv og andre for derigennem at opbygge en fællesskabsfølelse. Det er ved at veksle mellem opmærksomhed på selv og andre, man udvikler sin evne til at opleve en fælles opmærksomhed på noget tredje og derved opdage en *vi-følelse*.
- Lege/aktiviteter: "Send berøring – ansigtsudtryk", "Gæt en følelse", "Statuer", "Trebenet gang"
- "Oplevelse af personlige grænser"

Præfrontalt niveau

- Socialisering
- Behovsudsættelse
- Tanker og følelser om selv og andre

Narcissistisk deflationsaffekt

Impulshæmning

- Formål: At hjælpe børnene med at kunne stoppe op, styre deres impulser gennem stoplege, kommandolege og lege med turtagning træner børnene sociale samspil med fælles regler og hensyntagen til andre
- Lege/aktiviteter: "Kommandolege", "Hvad laver du", "Simon siger", "Signallege"

Mentalisering

Mentalisering er at holde hjerte og tænkning sammen. Det handler ikke blot om at tænke klart, men også om at føle klart.

Mentalisering er at kunne se sig selv udefra og andre indefra

Forbindelsen mellem strukturer i præfrontalcortex og subcorticalområder gør, at man kan koble affekter sammen med en evne til at opfatte, forudsige og erkende andres emotioner (Fonagy 2006)

Legeudvikling

Sanseprægede aktiviteter

(0-14 måneder)

Primitiv som-om-leg

(ca.14 måneder)

Samarbejde

(2 ½ -3 år)

Turtagning, deles om legetøj

(ca. 3 år)

Symboler ind i en historie (sprog)

(ca. 2 - 2 ½ år)

Figurer tillægges følelser, intentioner, relationer

(ca. 3 år)

Catherina Tamis-Lemonda's lab, New York University

Forstår ud fra eget perspektiv

(ca. 3 år)

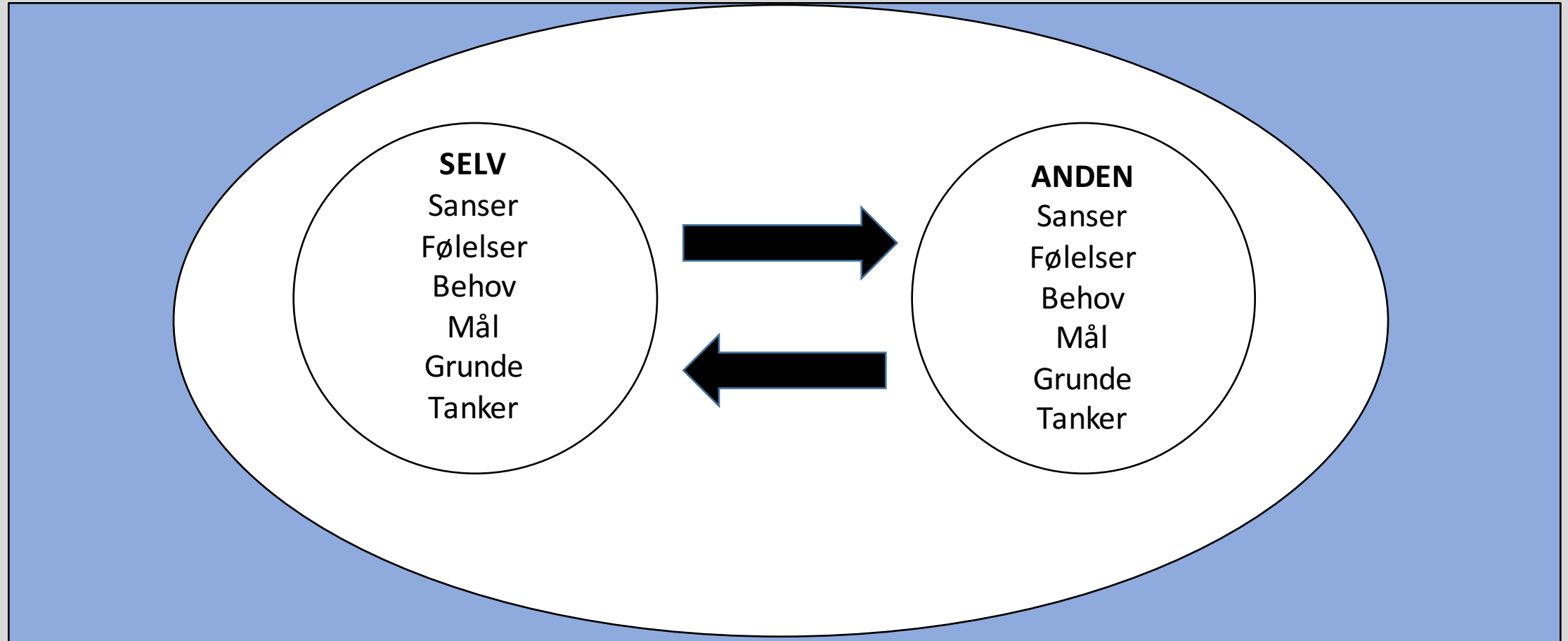
Forestille sig andres perspektiv

(ca. 4 år)

Rollelege/Forhandlingslege

(ca. 4 år)

Mentalisering er fokus på mentale tilstande hos en selv og hos andre, især i forbindelse med forklaring af adfærd

Vi ved mentalisering skal udvikles og er skrøbelig

- Sanselse klart
- Mærke klart
- Føle klart
- Tænke klart

Mentaliserende

- Mærke, føle og tænke over selv
- Mærke, føle og tænke over andre
- Tillid
- Min familie og venner.

Begyndende mentalisering - selv

- Formålet er at begynde at koble følelser og tænkning om sig selv sammen ved at tænke over personlige egenskaber og hvad der gør en glad eller ked af det.
- Lege/aktiviteter: "Stående hyldest", "Hjulet"

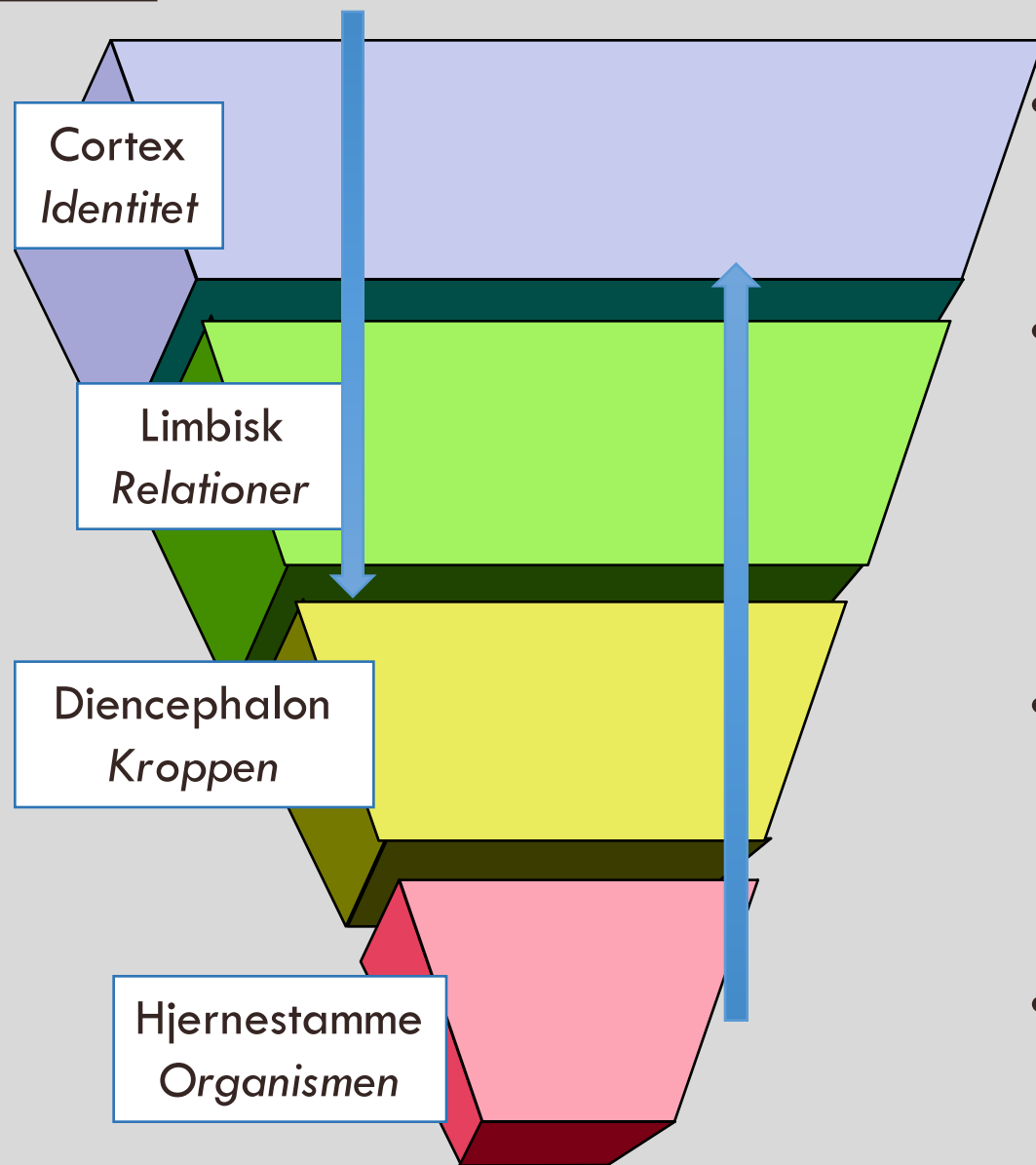
Begyndende mentalisering - anden

- Formålet er et begynde at koble følelser og tænkning om andre sammen ved at tænke over, hvad der gør andre glade eller kede af det, og over, at andre kan have det anderledes, end man selv har det.
- Lege/aktiviteter: "Speeddating", "Symboler", "Leg med kort"

System:

Bottom up & Top Down:

Primær kommunikation:

- Sprog, ord, rationaler, refleksion
- Gestik, følelser, kropsholdning, gestik prosodi, øjenkontakt, musik, stemninger
- Krop, berøring, aktivitetsniveauer,
- Sansninger, rytmer, musik, tryghed

Top-down & bottom-up processor

